

POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku I. H.
przy uczestnictwie T. H.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 marca 2015 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 25 lipca 2012 r.,

I. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej odrzucenia apelacji wnioskodawczynie (pkt 1),

II. uchyla punkt 2 zaskarżonego postanowienia w zakresie w jakim została oddalona apelacja wnioskodawczynie od orzeczenia zasądzającego na rzecz uczestnika splate w wysokości przekraczającej 21 350 zł (dwadzieścia jeden tysięcy trzysta pięćdziesiąt) złotych oraz rozstrzygającym o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 3) i w tej części przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K., postanowieniem z dnia 4 listopada 2011 r. ustalił, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków I. H. i T. H. wchodzi: spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr [...], położonego przy ul. F. [...] w K., o powierzchni 73,10 m², wraz z boksem garażowym nr [...], o pow. 16 m², znajdujące się w zasobach Spółdzielni Budowlano- Mieszkaniowej [...] w K., o łącznej wartości 535 700 zł, segment regatowy ze składanym łóżkiem, regał na książki, cztery fotele, stół kuchenny składany, trzy krzeselka kuchenne ze sklejki, wykładzina dywanowa o łącznej wartości 7 000 (pkt I); ustalił, że udziały małżonków w majątku wspólnym są równe (pkt II); dokonał podziału majątku wspólnego zainteresowanych w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni I. H. na wyłączną własność spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr [...], położonego przy ul. F. [...] w K., wraz z boksem garażowym, o pow. 16 m², znajdujące się w zasobach Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej w K. oraz wszystkie ruchomości (pkt III.1); zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 249 922 zł tytułem spłaty, płatnej w terminie 1 miesiąca od daty uprawomocnienia się postanowienia (pkt III.2), oraz stwierdził, że wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie (pkt IV).

Jako okoliczności bezsporne uznał, wartość rynkową spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr [...] w kwocie 511 700 zł (ustaloną jako iloczyn powierzchni lokalu i kwoty 7000 zł za 1 m²), wartość boks garażowego nr [...], o powierzchni 16 m², kwocie 24.000 zł (ustaloną jako iloczyn powierzchni lokalu i kwoty 1500 zł za 1 m²); łącznie więc składniki te wynoszą kwotę 535 700 zł. Wartość ruchomości w postaci: segmentu regałowego ze składanym łóżkiem, regału na książki, czterech foteli, stołu kuchennego składanego, trzech krzesełek kuchennych ze sklejki, wykładziny dywanowej wynosi łącznie kwotę 7 000 zł.

Ustalił, że prawomocnym wyrokiem Sądu Powiatowego w K. z dnia 30 listopada 1970 r., małżeństwo I. H. i T. H. zawarte w dniu [...] 1960 r. zostało

rozwiązane przez rozwód. W skład majątku wspólnego stron wchodzi składniki majątkowe przyznane wnioskodawczyni na wyłączną własność.

Wnioskodawczyni I. H. z wykształcenia jest [...] i do października 1963 r. studiowała, pozostając także na utrzymaniu ojca. Uczestnik T. H. z wykształcenia jest [...] i pracował w 1960 r. w charakterze mechanika energetyka zakładu. Od dnia 11 kwietnia 1961 r. uczestnik został zatrudniony w Biurze Projektów w K. w charakterze asystenta projektanta i jego pierwsze wynagrodzenie wynosiło przez pierwszy rok pracy kwotę 1600 zł miesięcznie netto, następnie uczestnik w latach 60-tych XX wieku awansował i został starszym asystentem projektanta, potem projektantem.

Od 1965 r. tj. od czasu urodzenia się córki wnioskodawczyni i uczestnika, były zatrudniane pomoce domowe, które zajmowały się dzieckiem i częściowo gospodarstwem domowym. T. H. wprowadził się do mieszkania przy ul. F. w K. w lutym 1962 r., a wyprowadził się po rozwodzie.

Przed zawarciem związku małżeńskiego wnioskodawczyni uiściła na rzecz Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej w K. kwotę 100 350 zł tytułem wkładu budowlanego. W dniu 25 października 1961 r. wnioskodawczyni I. H. i uczestnik T. H. zaciągnęli wspólnie kredyt w Banku w K. w kwocie 125.000 zł z przeznaczeniem na sfinansowanie budowy przedmiotowego lokalu mieszkalnego do spłaty, którego zobowiązali się solidarnie w okresie 25 lat. Na dzień 8 października 1987 r. równowartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, położonego przy ul. F., znajdującego się w zasobach Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej w K. wyniosła 2 418 770 zł przed denominacją.

W rozważaniach prawnych Sąd pierwszej instancji odwołał się do unormowań zawartych w art. 567 § 1 i 3 k.p.c., art. 43 k.r.o. i art. 45 § 1 k.r.o. Wskazał, że małżonkowie w równym stopniu przyczynili się do powstania majątku wspólnego, na co wskazuje wysokość ich dochodów uzyskiwanych w okresie trwania związku małżeńskiego. Podniósł, że wnioskodawczyni nie wskazała „ważnych powodów”, o jakich mowa w art. 43 k.r.o. i w związku z tym ustalił, iż udziały małżonków w majątku wspólnym są równe.

Odnosząc się do wniosku wnioskodawczynie o rozliczenie wartości nakładów dokonanych z majątku osobistego wnioskodawczynie na majątek wspólny w kwocie 450 000 zł, ocenił, że był jedynie w części zasadny. Wskazał, że przed zawarciem związku małżeńskiego wnioskodawczynie uiszczała na rzecz Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej w K. kwotę 100 350 starych zł na pokrycie wkładu budowlanego. Jako nieudowodnione uznał natomiast twierdzenia wnioskodawczynie, co do dokonania przez jej ojca K. C. do jej majątku osobistego darowizny w postaci wpłat na rzecz Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej kwoty 12 000 zł w dniu 25 marca 1961 r. i kwoty 6.000 zł w dniu 3 czerwca 1961 r., ze względu na to, że wnioskodawczynie nie przedstawiła dowodów, wskazujących na fakt, iż w rzeczywistości zawarcie umów darowizn miało miejsce. Uznał także za nieudowodnione twierdzenie skarżącej, co do dokonania na rzecz Spółdzielni w dniu 1 sierpnia 1964 r. wpłaty kwoty 6 952 starych zł z jej majątku osobistego. Podniósł, że z oświadczeń zmarłej M. z C. W. wynika jedynie, iż wpłaciła ona swojej bratanicy I. C. tytułem rozliczeń majątkowych rodzinnych, a nie tytułem darowizn - jak twierdziła wnioskodawczynie - dwie kwoty po 25 000 zł w dniach: 22 lipca 1957 r. i 1 sierpnia 1958 r., natomiast wnioskodawczynie nie wykazała, iż te właśnie środki finansowe, przechowywane wedle twierdzeń wnioskodawczynie do 1 sierpnia 1964 r. zostały w tym dniu wpłacone na rzecz Spółdzielni.

Sąd pierwszej instancji, biorąc pod uwagę, że na dzień 8 października 1987 r. równowartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu zainteresowanych, wyniosła 2 418 770 zł, przed denominacją, a wnioskodawczynie uiszczała na rzecz Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej kwotę 100 350 zł przed zawarciem związku małżeńskiego na pokrycie wkładu budowlanego, a przy tym rażąco niesprawiedliwym dla skarżącej byłoby uwzględnienie jej w przeliczeniu na kwotę złotych po denominacji (tj. 10,35 zł) przyjął, że kwota 100 350 starych złotych stanowi 4% z kwoty 2.418.770 zł. Zatem, skoro realna wartość rynkowa spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, położonego przy ul. F. w K. wraz z boksem garażowym wynosi obecnie kwotę 535.700 zł, to 4% z tej sumy wynosi 21 428 zł i ją rozliczył jako omawiany nakład z majątku osobistego I. H. na rzecz majątku wspólnego.

Wskazał, że spłata należna uczestnikowi od wnioskodawczyni została obliczona w następujący sposób: 535 700 zł + 7.000 zł (wartość ruchomości) = 542.700 zł (wartość majątku wspólnego), natomiast $542.700 \text{ zł} : 2 = 271.350 \text{ zł}$ (wartość równego udziału w majątku wspólnym). Wysokość spłaty na rzecz uczestnika po odliczeniu wartości nakładu wnioskodawczyni z jej majątku osobistego na majątek wspólny wyniosła kwotę 249.922 zł ($271.350 \text{ zł} - 21.428 \text{ zł}$).

Na skutek apelacji wnioskodawczyni, Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 25 lipca 2012 r. odrzucił apelację wnioskodawczyni w części dotyczącej nieistniejącego wyrzeczenia odnośnie oddalenia żądania zasądzenia nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny (pkt 1), oddalił apelację w pozostałej części (pkt 2) i orzekł o kosztach postępowania (pkt 3).

Sąd Okręgowy wyraził pogląd, że o zwrocie wydatków i nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny sąd orzeka wyłącznie na wniosek zgłoszony w postępowaniu w pierwszej instancji, a nie z urzędu, gdyż roszczenia te nie wchodzą w skład majątku wspólnego małżonków (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1997 r., II CKN 395/97, LEX nr 50532). Przychylił się do poglądu, że brak wyrzeczenia o częściowym oddaleniu takiego roszczenia uzupełniającego oznacza, iż orzeczenie w tym zakresie nie istnieje i apelacja w tej części jest niedopuszczalna, (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r., I CSK 78/11 oraz z dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 138/11, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 89).

Podniósł, że skoro istniało w sprawie żądanie zasądzenia kwoty pieniężnej tytułem nakładu z majątku odrębnego, to należało je rozstrzygnąć w sentencji orzeczenia, a nie w jego uzasadnieniu. Tylko bowiem sentencja orzeczenia rozstrzyga o żądaniach stron. Orzeczenie nie zawiera rozstrzygnięcia, jeżeli sąd ustosunkuje się wprawdzie do żądania strony w uzasadnieniu orzeczenia, ale pominie je w sentencji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 lutego 1967 r., II CZ 144/66, OSNCP 1967, nr 7-8, poz. 144, z dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 138/11, z dnia 1 grudnia 2011 r., I CSK 78/11 oraz z dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 138/11). Z tego względu apelację wnioskodawczyni, w części dotyczącej nieuwzględnienia żądania zasądzenia nakładów z majątku osobistego na majątek

wspólny, jako dotyczącą orzeczenia nieistniejącego odrzucił (art. 373 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

W pozostałym zakresie apelację wnioskodawczynie ocenił, jako bezpodstawną. Sąd Okręgowy podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji, jak również dokonaną przez ten Sąd ocenę prawną ustalonego stanu faktycznego, przyjmując je za własne.

Przypomniał, że sąd ustalając wartość składników majątkowych podlegających podziałowi bierze pod uwagę wnioski dowodowe stron, jak również zgodne ich twierdzenia dotyczące składników majątkowych, które powinny podlegać rozliczeniu oraz ich wartości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2007 r., IV CSK 139/07, LEX nr 485873).

Odnosnie podniesionego przez skarżącą zarzutu naruszenia art. 31 § 1 k.r.o. w zw. z art. 45 k.r.o. wskazał, że jeżeli wnioskodawczynie po ustaniu wspólności majątkowej, a przed podziałem majątku wspólnego, spłaciła z własnych środków dług, który powstał w trakcie trwania wspólności ustawowej i był długiem wspólnym małżonków, albo jednego z nich, ale w związku z majątkiem wspólnym, to taki dług, zgodnie z art. 686 k.p.c. w związku z art. 567 § 3 k.p.c., powinien zostać rozliczony w ramach podziału majątku wspólnego, jako nakład na majątek wspólny, albowiem w zamian za kwoty kredytu, w skład majątku weszło odpowiednie prawo (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 stycznia 1972 r., III CRN 477/71, OSPiKA z 1972 r., nr 9, poz. 174, z dnia 9 września 1976 r., III CRN 83/76, OSPiKA z 1977 r., nr 9, poz. 157, z dnia 7 czerwca 1984 r., III CRN 111/84, niepubl. oraz z dnia 7 stycznia 2009 r., II CSK 390/08, niepubl.). Podkreślił, że tak też sama apelująca traktowała swe roszczenie z tego tytułu wskazując w apelacji, że jest to nakład na majątek wspólny z majątku odrębnego.

W skardze kasacyjnej, wnioskodawczynie zarzuciła naruszenie art. 567 § 1 i 3 w zw. z art. 686 art 688 i art. 351 § 1 k.p.c. w zw. z art. 45 § 1 k.r.o. oraz art. 498 § 1 i 2 oraz art. 499 k.c. przez mylne przyjęcie, że wobec nieuzupełnienia orzeczenia w zakresie rozstrzygnięcia o roszczeniu wnioskodawczynie z tytułu dokonanych nakładów - brak było przedmiotu zaskarżenia tej części rozstrzygnięcia apelacją wnioskodawczynie oraz art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., przez

pominięcie jako nakładu dokonanego przez wnioskodawczynię z majątku osobistego na majątek wspólny części kredytu mieszkaniowego sponowanego przez nią po ustaniu wspólności ustawowej mimo, że okoliczność ta wynika z niekwestionowanego przez uczestnika dokumentu, a także obrazę art. 45 § 1 zd. 2 k.r.o. w zw. z art. 567 k.p.c. przez błędną wykładnię tego przepisu, polegającą na niewłaściwym sposobie określenia wartości nakładów poczynionych z majątku osobistego wnioskodawczyni na majątek wspólny. Wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wnioskodawczyni zaskarżyła skargą kasacyjną także postanowienie Sądu Apelacyjnego w pkt. 1, tj. w zakresie, w jakim Sąd Okręgowy odrzucił jej apelację dotyczącą nieistniejącego orzeczenia sądu pierwszej instancji, co do oddalenia w pozostałej części jej wniosku o rozliczenie nakładów z jej majątku odrębnego na wspólny. W tej materii należy zauważyć, że wnioskodawczyni, niezależnie od rozpoznawanego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, wniosła także zażalenie, które Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 28 lutego 2013 r., III CZ 4/13 uwzględnił, tj. uchylił postanowienie o częściowym odrzuceniu apelacji wnioskodawczyni. Następnie, w wyniku nierozpoznanej merytorycznie części apelacji wnioskodawczyni Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 17 czerwca 2013 r. zmienił zaskarżone postanowienie przez dodanie orzeczeniu Sądu pierwszej instancji punktu „V. zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 144 639 złotych tytułem zwrotu nakładów”.

W tym stanie rzeczy przede wszystkim podnieść należy, że w postępowaniu nieprocesowym skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez Sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz od postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie (art 519 § 1 k.p.c.). Do tej kategorii rozstrzygnięć nie należy postanowienie o odrzuceniu apelacji. W tym więc zakresie skarga kasacyjna

wnioskodawczyni, jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu na podstawie na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art 13 § 2 k.p.c.

Przedstawiony stan sprawy wymaga precyzyjnego określenia o czym merytorycznie orzekał Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 25 lipca 2012 r. zaskarżonym skargą kasacyjną. Z treści uzasadnienia wynika jednak, że objął on swym rozstrzygnięciem zawartym w punkcie 2 „oddalić apelację w pozostałej części” majątek dorobkowy zainteresowanych, a także w zakresie wniosku I. H. o zasądzenie nakładów z jej majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 450 000 zł, rozliczenie kwoty 100 350 zł, którą wnioskodawczyni uiściła jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego na objęte podziałem mieszkanie na rzecz Spółdzielni Budowlano –Mieszkaniowej w K. na pokrycie wkładu budowlanego.

Sąd drugiej instancji, podobnie zresztą jak pierwszej instancji, za niewykazane uznał twierdzenia wnioskodawczyni, aby na wkład budowlany zostały przeznaczone otrzymane od ojca kwoty 12 000 i 6000 starych zł, że wnioskodawczyni z majątku osobistego na rzecz Spółdzielni w dniu 1 sierpnia 1964 r. wpłaciła kwotę 6 952 starych złotych, iż I. H. otrzymane w dniach 22 lipca 1957 r. i 1 sierpnia 1958 r. od zmarłej M. z C. W. tytułem rozliczeń majątkowych rodzinnych kwoty po 25 000 starych zł przechowywała do 1 sierpnia 1964 r. i w tym dniu wpłaciła je na rzecz Spółdzielni. Sądy *meriti* ustaliły też, że na wkład budowlany byli małżonkowie w Banku w K. zaciągnęli w dniu 25 października 1961 r. kredyt w kwocie 125 000 zł na spłatę wkładu budowlanego, oraz iż wnioskodawczyni nie wykazała, że środki na spłatę kredytu pochodziły z darowizn czynionych przez ojca wnioskodawczyni oraz jej ciotkę i nie udowodniła, że dokonanie tych darowizn miało miejsce.

Skoro więc Sąd drugiej instancji stał na stanowisku, że w części w jakiej wniosek I. H. o rozliczenie nakładów nie został uwzględniony, to powinien być oddalony, a skarżącej przysługiwał tylko wniosek o uzupełnienie orzeczenia, to niewątpliwie był on objęty rozstrzygnięciem zawartym w pkt 1 postanowienia z dnia 25 lipca 2012 r., a następnie stanowił przedmiot rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego postanowieniem z dnia 28 lutego 2013 r. III CZ 4/13 i merytorycznego postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 czerwca 2013 r. Sąd Najwyższy oczywiście rozpoznając skargę kasacyjną od pkt 2 postanowienia Sądu

Okręgowego z dnia 25 lipca 2012 r. oddalającego apelację wnioskodawczynie w pozostałej części, nie mógł wkroczyć w zakres merytorycznie rozpoznanej sprawy innym orzeczeniem.

Odnosząc się do zarzutów skargi kasacyjnej w części dotyczącej rozstrzygnięcia merytorycznego zawartego w punkcie 2. zaskarżonego postanowienia podnieść przede wszystkim należy, że bezpodstawny był zarzut obrazy art. 328 § 2 w zw. z art. 227 k.p.c. W części bowiem, w jakiej skarga kasacyjna podlega merytorycznemu rozpoznaniu uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia odpowiada wymaganiom zawartym w powołanym unormowaniu, a część kredytu mieszkaniowego spłaconego przez wnioskodawczynię po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej została rozliczona przez Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 17 czerwca 2013 r.

Nietrafny też okazał się zarzut skarżącej naruszenia art. 567 § 1 i 3 w zw. z art. 686, art. 688 i art. 351 § 1 k.p.c. w zw. z art. 45 § 1 k.r.o. oraz art. 498 § 1 i 2 i 499 k.c. Wbrew stanowisku wnioskodawczynie, nie złożyła ona oświadczenia o potrąceniu swej wierzytelności z tytułu nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny, ze spłatą na rzecz uczestnika. Zgłosiła bowiem tylko to roszczenie uzupełniające do rozliczenia, i nie budzi wątpliwości pogląd, że ma ono inny materialnie i procesowo charakter, niż roszczenie z tytułu spłaty. Z tego względu, sąd w sprawie o podział majątku wspólnego powinien o nich rozstrzygać w oddzielnych punktach orzeczenia. Trafnie więc w odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestnik podniósł, że wnioskodawczynie w pkt. 3 wniosku domagała się ustalenia, że wartość nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny wynosiła 450 000 zł. Tym samym, omawiany zarzut pozostaje w sprzeczności z treścią wniosku. Żądanie wnioskodawczynie dotyczyło rozliczenia nakładów, a zatem nie było to oświadczenie woli o potrąceniu wierzytelności z tytułu nakładów. Ani w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, ani przed Sądem Okręgowym skarżąca nie podniosła zarzutu potrącenia.

Nie można natomiast odeprzeć zarzutu obrazy naruszenia art 45 k.r.o. w zw. z art 567 k.p.c. Rozliczenie bowiem nominalnej kwoty wpłaconej przez wnioskodawczynię w kwocie 100 350 zł na wkład budowlany jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego jest wadliwe i narusza w sposób istotny to

unormowanie. Rzeczywiście w judykaturze ugruntowany jest pogląd, że wartość nakładu z majątku odrębnego jednego z małżonków na ich majątek wspólny, polegającego na wpłacie dokonanej przez tego małżonka na wkład budowlany związany ze spółdzielczym prawem do lokalu, odpowiada w chwili podziału tego majątku takiej części wartości spółdzielczego prawa do lokalu, jaką część stanowiła ta wpłata w stosunku do całego wkładu wpłaconego przez małżonków, od którego zgromadzenia uzależniony był przydział mieszkania (por. np. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 października 1990 r., III CZP 55/90, OSNC 1991, nr 4, poz. 48 i z dnia 12 kwietnia 1989 r., III CZP 31/89, LEX nr 146220). Skoro więc przydział przedmiotowego lokalu nastąpił w dniu 10 lipca 1961 r., to należało odnieść kwotę 100 350 zł do wysokości wkładu budowlanego z chwili uzyskania przez wnioskodawczynię przedmiotowego lokalu spółdzielczego tj. jego wartości w 1961 r., a nie wartości tego własnościowego spółdzielczego prawa w 1987 r. Prawo to bowiem dopiero 16 lat później miało wartość 2 418 770 zł. Błąd w rozumowaniu Sądów *meriti* najlepiej niech uświadomi fakt, że średnie miesięczne wynagrodzenie w 1960 r. wynosiło 1560 zł, a w 1961 r. 1625 zł. Wnioskodawczyni z majątku osobistego wpłaciła więc w tamtym czasie na wkład budowlany około 62 średnie pensje. Tymczasem, wynagrodzenie średnie w 1987 r. wynosiło 29 184 zł. Wartość więc wtedy całego mieszkania wynosiła 82 średnie pensje.

W tym stanie rzeczy, skargę kasacyjną w dalszej części należało uwzględnić (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).